

חק לישראל – פרשת אמור יום א'

תורה – ויקרא פרק כא'

(א) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה אֱמַר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לִנְפֹשׁ לֹא יִטְמָא בְּעַמְיּוֹ: (א) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה אֱמַר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לִנְפֹשׁ לֹא יִטְמָא בְּעַמְיּוֹ: (א) וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֱמַר לְכַהֲנֵי אַהֲרֹן וְתִימַר לְהוֹן עַל מִית לֹא יִסְתָּאב בְּעַמְיָה:

(ב) כִּי אִם לְשֹׂאֲרוֹ הַקָּרֵב אֵלָיו לְאִמּוֹ וּלְאָבִיו וּלְבָנּוֹ וּלְבִתּוֹ וּלְאָחִיו: (ב) כִּי אִם לְשֹׂאֲרוֹ הַקָּרֵב אֵלָיו לְאִמּוֹ וּלְאָבִיו וּלְבָנּוֹ וּלְבִתּוֹ וּלְאָחִיו: (ב) אֲלֵהוֹן לְקָרִיבִיהָ דְקָרִיב לִיהָ לְאִמְיָה וּלְאָבִיהָ וּלְבָרִיהָ וּלְבָרִיתֶיהָ וּלְאָחִיהָ:

(ג) וּלְאָחִתּוֹ הַבְּתוּלָה הַקְּרוּבָה אֵלָיו אֲשֶׁר לֹא הִיְתָה לְאִישׁ לְהָ יִטְמָא: (ג) וּלְאָחִתּוֹ הַבְּתוּלָה הַקְּרוּבָה אֵלָיו אֲשֶׁר לֹא הִיְתָה לְאִישׁ לְהָ יִטְמָא: (ג) וּלְאָחִתֶיהָ בְּתוּלָה דְקָרִיבָה לִיהָ דִּי לֹא הוּת לְגָבֵר לְהָ יִסְתָּאב:

(ד) לֹא יִטְמָא בְּעַל בְּעַמְיּוֹ לְהַחֲלוֹ: (ד) לֹא יִטְמָא בְּעַל בְּעַמְיּוֹ לְהַחֲלוֹ: (ד) לֹא יִסְתָּאב רַבָּא בְּעַמְיָה לְאָחִלוֹתֶיהָ:

(ה) לֹא יִקְרַחַהּ (יִקְרַחַהּ) קְרַחַהּ בְּרֵאשִׁים וּפְאָת זָקָנָם לֹא יִגְלַחוּ וּבְבִשְׂרָם לֹא יִשְׂרְטוּ שְׂרֻטָּת: (ה) לֹא יִקְרַחַהּ (יִקְרַחַהּ) קְרַחַהּ בְּרֵאשִׁים וּפְאָת זָקָנָם לֹא יִגְלַחוּ וּבְבִשְׂרָם לֹא יִשְׂרְטוּ שְׂרֻטָּת: (ה) לֹא יִמְרְטוּן מְרַט בְּרִישֵׁהוֹן וּפְאָתָה דְרַקְנָהוֹן לֹא יִגְלַחוּ וּבְבִשְׂרָהוֹן לֹא יִחְבְּלוּן חַבּוּל:

(ו) קֹדְשִׁים יִהְיוּ לְאֱלֹהֵיהֶם וְלֹא יִחְלְלוּ שֵׁם אֱלֹהֵיהֶם כִּי אֵת אֲשֵׁי יְהוָה לָחֶם אֱלֹהֵיהֶם הֵם מִקְרִיבֵם וְהָיוּ קֹדְשִׁים יִהְיוּ לְאֱלֹהֵיהֶם וְלֹא יִחְלְלוּ שֵׁם אֱלֹהֵיהֶם כִּי אֵת אֲשֵׁי יְהוָה לָחֶם אֱלֹהֵיהֶם הֵם מִקְרִיבֵם וְהָיוּ קֹדְשִׁים: (ו) קֹדְשִׁין יִהְיוּ קֹדֶם אֲלֵהוֹן וְלֹא יִחְלוּן שְׁמָא דְאֲלֵהוֹן אֲרִי יֵת דְרַבְנָא דִּי קָרְבוּ אֲלֵהוֹן אֲנוּן מִקְרִיבִין וְיִהְיוּ קֹדְשִׁין:

רש"י

(ה) לֹא יִקְרַחַהּ קַרְחָה – (ת"כ) עַל מַת וְהִלָּח אֲרֵף יִשְׂרָאֵל הוֹזְהֵרוּ עַל כֵּךְ אִלְלָה לְפִי שְׁנֵאֲמַר צִיִּשְׂרָאֵל (קִדּוּשִׁין לו. מִכּוֹת כ) צִין עֵינִיכֶם (דְּבָרִים יד) יִכּוֹל לֹא יִהְיֶה חַיִּיב עַל כֹּל הָרֹאֵשׁ ת"ל צִרְאָשׁ וּלְמַדּוּ יִשְׂרָאֵל מֵהַכֹּהֲנִים בְּגִזְרָה שׁוֹה נֹאֲמַר כֹּאֵן קַרְחָה וְנֹאֲמַר לְהִלָּן צִיִּשְׂרָאֵל קַרְחָה מֵהָ כֹּאֵן כֹּל הָרֹאֵשׁ אֲרֵף לְהִלָּן כֹּל הָרֹאֵשׁ בְּמַשְׁמַע כ"מ שִׁיקְרָח צִרְאָשׁ וְמֵהָ לְהִלָּן עַל מַת אֲרֵף כֹּאֵן עַל מַת: וּפְאָת זָקָנָם לֹא יִגְלַחוּ – לְפִי שְׁנֵאֲמַר צִיִּשְׂרָאֵל (וִיִּקְרָא יט) וְלֹא תִשְׁחִית יִכּוֹל לְקַטּוּ בְּמִלְקָט וְרֵהִיטֵנִי לְכַךְ נֹאֲמַר לֹא יִגְלַחוּ שְׁאִינוּ חַיִּיבִים אִלְלָה עַל דְּבַר הַקְּרוֹי גְלוּחַ וְיֵשׁ צוֹ הַשְׁחָתָה וְזֵהוּ תַעֲרֵ: וּבְצִרְסָם לֹא יִשְׂרְטוּ שְׂרֻטָּת – לְפִי שְׁנֵאֲמַר צִיִּשְׂרָאֵל (וִיִּקְרָא ס) וְשִׂרְטוּ לְנַפְשׁ לֹא תַחֲנוּ יִכּוֹל שְׂרֻטָּת חַמַּשׁ שְׂרֻטָּת לֹא יִהְיֶה חַיִּיב אִלְלָה אַחַת ת"ל לֹא יִשְׂרְטוּ שְׂרֻטָּת לְחַיִּיב עַל כֹּל שְׂרֻטָּת וְשְׂרֻטָּת שְׂחִיבָה זוֹ

(א) אֲמֹר אֵל הַכֹּהֲנִים – (יִצְמוֹת פ"ה ת"כ) אֲמֹר וְאִמְרַת לְהַזְהִיר גְּדוּלִים עַל הַקְּטָנִים: צִי אַהֲרֹן – (קִדּוּשִׁין לז) יִכּוֹל חֲלָלִים תִּלְמוּד לֹמַר הַכֹּהֲנִים: צִי אַהֲרֹן – אֲרֵף בְּעַלֵי מוֹמִין בְּמַשְׁמַע: צִי אַהֲרֹן – וְלֹא צְנוּת אַהֲרֹן:

(ב) כִּי אִם לְשֹׂאֲרוֹ – (ת"כ) אִין שְׂאֲרוֹ אִלְלָה אֲשֵׁתוֹ:

(ג) הַקְּרוּבָה – לְרַצוּת אַתְּ הָאֲרוּסָה (ת"כ יִצְמוֹת ס): אֲשֶׁר לֹא הִיְתָה לְאִישׁ – לְמַשְׁכָּב: לֹא יִטְמָא – מֵאוּרָה (ת"כ יִצְמוֹת ז):

(ד) לֹא יִטְמָא בְּעַל בְּעַמְיּוֹ לְהַחֲלוֹ – (ת"כ) לֹא יִטְמָא לְאֲשֵׁרֹה פְּסוּלָה שְׁהוּא מַחּוּלָל בַּהּ בְּעוּדָה עִמּוֹ וְכֵן פְּשׁוּטוֹ שֶׁל מִקְרָא לֹא יִטְמָא בְּעַל בְּשֹׂאֲרוֹ בְּעוּדָה שְׁהִיא בְּחוּץ עִמּוֹ שִׁישׁ לֹא קוֹבְרִין שְׁאִינוּ מַת מֵאוּרָה וְצִיזָה שְׁאֵר אִמְרַתִּי בְּאוּרוֹ שְׁהִיא לְהַחֲלוֹ לְהַחֲלוֹל הוּא מְכַהֲנָתוֹ:

חק לישראל – פרשת אמור יום א'

יתירה היא לדרוש שהיה לו לכתוב לא ישרנו (ו) קדושים יהיו – (ת"כ) על כרחם יקדישום ואני יודע שהיא שרטה:

נביא – יחזקאל מד' טו'-כ'

(טו) וְהַפְּהַנִּים הַלְוִיִּם בְּנֵי צְדוֹק אֲשֶׁר שָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמֶרֶת מִקְדָּשִׁי בַּתְּעוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעַלֵּי הַמָּה יִקְרְבוּ אֵלַי לְשִׁרְתָּנִי וְעָמְדוּ לִפְנֵי לְהַקְרִיב לִי חֶלֶב וְדָם נְאֻם אֲדַנִּי יְהוָה: (טז) וְכַהֲנִיא לְיוֹאֵי בְנֵי צְדוֹק דִּי נָטְרוּ ית מִסְרַת מִקְדָּשִׁי בְּמִטְעִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִבְּתַר פּוֹלְחָנִי אֵינֻן יִתְקַרְבוּן לְפּוֹלְחָנִי לְשִׁמְשָׂא קַדְמִי וְיִשְׁמֹשׁוּן עַל מִדְּבַחִי לְקַרְבַּא קַדְמִי תִּרְבּוּ וְדָם נִכְסַת קוֹדֶשִׁין אָמַר יי אֱלֹהִים:

(טז) הַמָּה יָבֹאוּ אֶל מִקְדָּשִׁי וְהַמָּה יִקְרְבוּ אֶל שְׁלַחְנִי לְשִׁרְתָּנִי וְשָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמֶרֶתִי: (טז) אֵינֻן יַעֲלוּן לְמִקְדָּשִׁי וְאֵינֻן יִתְקַרְבוּן לְפִתְוֵרֵי לֶחֶם אֲפִיא לְשִׁמְשָׂא קַדְמִי וְיִטְרוּן ית מִסְרַת מִימְרֵי:

(יז) וְהָיָה בְּבֹאֵם אֶל שְׁעָרֵי הַחֲצַר הַפְּנִימִית בְּגָדֵי פְּשָׁתִים יִלְבָּשׁוּ וְלֹא יַעֲלֶה עֲלֵיהֶם צִמָּר בְּשִׁרְתָּם בְּשְׁעָרֵי הַחֲצַר הַפְּנִימִית וּבִיתָהּ: (יח) וַיְהִי בְּמִיעֲלֵהוֹן לְתַרְעֵי דְרַתָּא גּוֹיְתָא לְבוּשֵׁי בּוֹצָא יִלְבָּשׁוּ וְלֹא יְהִי עֲלֵיהוֹן כְּסוֹת עִמְרָ בְּשִׁמְשׁוֹתָהוֹן בְּתַרְעֵי דְרַתָּא גּוֹיְתָא וְלִגְוִי:

(יח) פְּאָרֵי פְּשָׁתִים יְהִיו עַל רֵאשֵׁם וּמְכַנְסֵי פְּשָׁתִים יְהִיו עַל מִתְנִיָּהֶם לֹא יִחְגְּרוּ בַּיָּזַע: (יח) כּוּבְעִין דְּבוּץ יְהוֹן עַל רִישִׁיהוֹן וּמְכַנְסֵין דְּבוּץ יְהוֹן עַל דְּרַצִּיָּהוֹן וְלֹא יִזְרוּן עַל חֲרַצִּיָּהוֹן אֱלֹהִין עַל לְבַבִּיהוֹן יִיסְרוּן:

(יט) וּבְצִאתָם אֶל הַחֲצַר הַחִיצוֹנָה אֶל הַחֲצַר הַחִיצוֹנָה אֶל הָעַם יִפְשְׁטוּ אֶת בְּגָדֵיהֶם אֲשֶׁר הַמָּה מְשִׁרְתָּם בָּם וְהִנִּיחוּ אוֹתָם בְּלִשְׁכַת הַקֹּדֶשׁ וְלָבָשׁוּ בְּגָדִים אַחֲרָיִם וְלֹא יִקְדָּשׁוּ אֶת הָעַם בְּבִגְדֵיהֶם: (יט) וּבְמִיפְקֵהוֹן מִדְּרַתָּא דְּקוֹדְשָׁא לְדְרַתָּא בְּרִיתָא לְאִתְעַרְבָּא עִם עִמָּא יִשְׁלַחוּן ית לְבוּשִׁיהוֹן דִּי אֵינֻן מְשִׁמְשִׁין בְּהוֹן וְיַחְתּוּן יתְהוֹן בְּלִשְׁכַת קוֹדְשָׁא וְיִלְבָּשׁוּן לְבוּשִׁין אַחֲרָנִין וְלֹא יִתְעַרְבוּן עִם עִמָּא בְּלְבוּשִׁיהוֹן:

(כ) וְרֵאשֵׁם לֹא יִגְלַחוּ וּפְרַע לֹא יִשְׁלַחוּ פְּסוּם יִכְסְמוּ אֶת רֵאשֵׁיהֶם: (כ) וְרִישִׁיהוֹן לֹא יִגְלַחוּ וּפִירוּע לֹא יִרְבוּן סְפָרָא יִסְפְּרוּן ית שַׁעַר רִישִׁיהוֹן:

רש"י

בלע"ז ל"א חסרה התורה לכהנים מלבדו
הלמר כי הלמר מזיע הגוף ומזיע את הבשר,
(סא"א):

(יט) אל החצר החיצונה – לפי שהיה מדבר
בהיכל לפני ולפנים וקראם חצר הפנימית
ואכלס יש לו לקרות עזרת ישראל חצר
החיצונה לכך הורכב לכפול שתי פעמים לומר
שעל עזרת נשים הוא אומר מקום שכל
ישראל נכנסין. והניחו אותה בלשכות הקודש
– כמו שאמר מרע"ה (ויקרא ט"ז) ופשט את
בגדי הבד אשר לבש והניחם שם. ולא יקדשו
את העם – ת"י ולא יתערבו עם עמא

(טו) והכהנים הלויים – משצט לוי. בני לזוק
– לפי שהיה כ"ג ששימש ראשון במקדש בימי
שלמה נקראו על שמו. בתעות – קנאינשר"ר
בלע"ז:

(יז) אל שערי החצר הפנימית – לפני ולפנים
בי"ה. ולא יעלה עליהם אמר – תכלת שהיה
במעיל ובאבנט לא ילבשו בי"ה בעבודת
פנים. וביטה – ולפנים:

(יח) פארי – קאפיל"ש בלע"ז. לא יחגרו
ביזע – שנינו בצרייתא אין חוגרין במקום
שמזיעין לא למעלה מאכיליהם ולא למטה
ממתניהם שהוא מקום זיעה אנלאשווי"רא

חק לישראל – פרשת אמור יום א'

בצבולת ראשו של זה לצד עיקרו של זה כן שמעתי משמו של רבי מנחם ז"ל ויתכן לפרשו לשון מלת דבר השואה לא גזיזת ראש ולא גדול שער אלא צמדה שוא אמולי"ר בלע"ז:

בצבולת ראשו של זה לצד עיקרו של זה כן שמעתי משמו של רבי מנחם ז"ל ויתכן לפרשו לשון מלת דבר השואה לא גזיזת ראש ולא גדול שער אלא צמדה שוא אמולי"ר בלע"ז:

בצבולת ראשו של זה לצד עיקרו של זה כן שמעתי משמו של רבי מנחם ז"ל ויתכן לפרשו לשון מלת דבר השואה לא גזיזת ראש ולא גדול שער אלא צמדה שוא אמולי"ר בלע"ז:

כתובים – משלי פרק כז' יב'-יז'

(יב) עָרוֹם רָאָה רְעָה נִסְתָּר פְּתָאִים עֲבָרוּ נִעְנְשׁוּ: (יב) ערימא חזא בישתא ומטשי ושברי עברין עלה וחטריין:

(יג) קַח בְּגָדוֹ כִּי עָרֵב זָר וּבְעֵד נִכְרִיָּה חֲבָלְהוּ: (יג) מתנסיב מודמוטי דמן דעריב לנוכראה ועל אפי נוכריא משכניה:

(יד) מְבַרְךָ רְעָהוּ בְּקוֹל גְּדוֹל בְּבִקְרֵי הַשְּׂפִיִּים קִלְלָה תִּחְשָׁב לוֹ: (יד) דמברך לחבריה בקלא רמא בעפרא בקידומא לזוטא תתחשיב ליה:

(טו) דִּלְפָּי טוֹרֵד בְּיוֹם סִגְרִיר וְאִשֶׁת מְדוֹנִים (מְדוֹנִים) נִשְׁתַּוְּהוּ: (טו) איך דלפא דנטף ביומא דסגריא היכנא אתתא תגרנותא דנציא:

(טז) צַפְנִיָּה עֲפֹן רוּחַ וְשִׁמּוֹן יְמִינוֹ יִקְרָא: (טז) רוחא גרביתא קשיא ובשמא דימינא מתקריא:

(יז) בְּרִזָּל בְּבִרְזָל יָחַד וְאִישׁ יָחַד פְּנֵי רְעָהוּ: (יז) פרזלא בפרזלא לטיש וגברא לטש אפיה דחבריה:

רש"י

(טו) דלף טורד – גשם הנוטף מן הגג לתוך הבית וטורד את בני הבית. ביום סגריר – יום הגשם שהכל נסגרים צבתייה. ואשת מדינים נשחיה – שניהם שוין:

(טז) רופניה רפן רוח – מי שצבור לשומרה מתזונותיה לפונת רוח הוא כשם שאי אפשר לצפון הרוח כן היא לא תכפנה. ושמן ימינו יקרא – קורא הוא הצרעת לבוא עליו עד שיגרשנה כמורע המטהר בשמן צבון יד הימנית:

(יז) יחד פני רעהו – יחד ת"ח מחדדין זה לזה בהלכה:

(יב) ערום ראה רעה – רואה פורענות הבאה על הארץ ונסתר הימנה שמשך ידו מן העבירה ופתאים לא נסתרו אלא עברו בדרך רעה. ונענשו – ונפסדו:

(יג) כי ערב זר – אדם שנעשה ערב גורם שאמר הדיין למלוה קח בגדו:

(יד) מברך רעהו – יש משבח את חבירו יום יום והצרכה נהפך לקללה שאומרים עליו שהוא וותן בממונו ועשיר והכל באין ושואלין ממנו והמלכות מתגרת בו לבדו ממון כך נדרש במסכ' ערכין, ועוד יש במדרש רבי תנחומא כנגד בלעם שהיה מברך את ישראל בקול רם שנאמר וישא משלו וגו' (במדבר כג) לשון נשיאות קול וסופו יעז להחטיאם:

משנה – בלאים פרק ז'

(א) המברך את הגפן בארץ, אם אין עפר על גבה שלשה טפחים, לא יביא ידע עליה, אפלו הבריכה בדלעת או בסילון. הבריכה בסלע, אף על פי

חק לישראל – פרשת אמור יום א'

שָׂאִין עֵפֶר עַל גְּבֵה אֶלָּא שְׁלֹשׁ אֶצְבָּעוֹת, מִתֵּר לְהֵבִיא זֶרַע עָלֶיהָ. הָאֲרַבְּבָה שְׂבָגָפוֹ, אִין מוֹדְדִין לָהּ אֶלָּא מִן הָעֵקֶר הַשְּׂנִי:

ומשום זרעים זלענת לא מחסר כגון שהדלעת יבשה: סילון – לינור ומרזב וסילון, אחד הוא. ובסילון של חרס דוקא מיידי דבסילון של מתכת אין כריך עפר שלשה טפחים: הבריכה בסלע – קשה, לסלע רך ומתפלגן ונפתח מן השרשים: הארכובה שבגפן – גפן עקומה ונכפפת על גבי קרקע וחוזרת ונזקפת כמין ארכובה עקומה כשצאים למדוד ששה טפחים שהן עבדות גפן יחידית מודדין מן העיקר השני ממקום שהוא חוזר וזוקף והני מילי כשאין העיקר הראשון נראה אללא דומה כאילו היא נטועה במקום כפיפתה אללא אם העיקר הראשון נראה וניכר שהוא שורש הגפן העקומה אין מודדין אללא מן העיקר הראשון:

רע"ב – (א) המצריך את הגפן בארץ – ועוברת ההצרכה חוץ לששה טפחים דבתוך ששה טפחים אפילו יש עפר על גבה שלשה טפחים אסור משום עבדות גפן יחידית: לא יביא זרע עליה – אללא מן האל מותר דזרעים ללדדים לא משתרשי אללא שעושין העפר תיחוח ומלקין יסודות הכותל כשנזרעים אללא אללא אין השרשים שלהן הולכין מן האל. וטעמא ללא יביא זרע על הגפן המורכבת אפילו חוץ לעבדותה לפי שהגפן רך ונכנסים שרשי הזרעים בגפן והוי הרכבת ירק באילן אללא שאר אילנות שאינן רכין שרי: אפילו הבריכה זלענת או בסילון – שתחב הגפן בתוך הדלעת או בתוך הסילון אסור משום שרשי הזרעים נוקצים ומפלגין עד הגפן כשאין על גבה ג' טפחים עפר,

(ב) המצריך שלש גפנים ועקריהם נראים, רבי אליעזר ברבי צדוק אומר, אם יש ביניהם מארבע אמות ועד שמונה, הרי אללא מצטרפות, ואם לאו, אינן מצטרפות. גפן שיבשה, אסורה ואינה מקדשת. רבי מאיר אומר, אף צמוד גפן אסור ואינו מקדש. רבי אליעזר ברבי צדוק אומר משמו, אף על גבי הגפן אסור ואינו מקדש:

גפנים: גפן שיבשה אסורה – אסור לזרע בתוך עבדותה משום מראית העין ואם זרע אינה מקדשת וללא מצעיא בחורף שאסור לזרוע תחתיה לאיכא למיהש למראית העין שכל הגפנים נראים כיבשים אללא אפילו בקיץ דניכר שהיא יבשה אסור משום דגם בקיץ איכא גפנים שנושרין עליהן ונראים כיבשים והן אינן יבשים: אמר הגפן – מוד שקורין קוטו"ן ואילן שלו דומה לגפן, אסור ואינו מקדש לפי שאינו מין זרעים: אף על גבי הגפן – אם זרע על גבי הגפן המורכבת בקרקע ואין על גבה עפר שלשה טפחים אסור ואינו מקדש. ואין הלכה כר' מאיר וללא כר' אליעזר בר' צדוק שאמר משמו:

רע"ב – (ג) המצריך שלש גפנים – דרך המצריך כשיואלצין שתי זמורות מגפן אחת חופר בארץ ומשכיב הזמורה תחת הקרקע באותה גומא ומואילא ראשה מזל אחר ונעשית גפן. נמלא משלש גפנים עושים שש והוא הדין דהוא מצי למתני (המרכיב) ו"ל המצריך] שתי גפנים משלש דבהכי הווי כרס דהא איכא שתיים כנגד שתיים ואחת יולאת זנב: ועיקריהן נראין – שללא השכיב כל הגפן בקרקע (דאם כן) ו"ל דאם לא כן] לא היו שלש עושין שש גפנים אללא שהניח העיקר ועשה מגפן אחת שתי גפנים: אם יש – בין גפן לגפן לא פחות מארבע וללא יותר משמונה מטרופות ואף על פי ששתיים יונקות משורש אחד חשבינן כשתי

(ג) אללא אוסרין ו"ל מקדשין. מותר חרבן הפרם, מותר מחול הפרם, מותר פסקי ערים, מותר אפיפירות. אבל תחת הגפן, ועבודת הגפן, וארבע אמות שבפרם, הרי אללא מקדשות:

חק לישראל – פרשת אמור יום א'

מכאן ושקה טפחים מכאן זרע את המותר לא קידש. ופסקי ערים לנקט לרבותא ואף על פי שיש ערים מכאן וערים מכאן, וכל שכן בערים אחד: מותר אפיפירות – לתנן בפרקין דלעיל לא יביא זרע אל תחת המותר, אם הביא לא קידש: אבל תחת הגפן – כגון זמורה שנמשכה חוץ לעבודת הגפן זרע תחתיה: ועבודת הגפן – שקה טפחים שהם עבודת הגפן יחידית: ועבודת הכרם – ארבע אמות:

רע"ב – (ג) אלו אוסרים – המקום לזרוע בו: ולא מקדשים – שאם זרע אין הזרע טעון שריפה: מותר חרבן הכרם – כגון הא לתנן לעיל קרחת הכרם שש עשרה אמה אם לא היו שם אלא חמש עשרה אמה זרע שזע אמות לא קידש. וכן מותר מחול הכרם שתיים עשרה אמה אם לא היו שם אלא אחת עשרה אמה והרחיק ארבע אמות מן הכרם זרע את המותר לא קידש: מותר פסקי ערים – לתנן בפרקין דלעיל אם יש שם [שמונה] אמות לא יביא זרע לשם ואם הרחיק שקה טפחים

(ה) המסיבך את גפנו על גבי תבואתו של חברו, הרי זה קדש, וחיב באחריותו. רבי יוסי ורבי שמעון אומרים, אין אדם מקדש דבר שאינו שלו: (ו) אמר רבי יוסי, מעשה באחד שזרע את פרמו בשביעית, ובא מעשה לפני רבי עקיבא, ואמר, אין אדם מקדש דבר שאינו שלו:

(כז) לא זרע כרמך כלאים דמשמע כרמך ולא כרם אחר, ורבנן אמרי לא זרע כרמך אין לי אלא כרמך כרם אחר מנין תלמוד לומר כלאים מכל מקום ואין הלכה כר' יוסי [ולא כרף שמעון] ולא כרבי עקיבא: בשמיטה – אין לו בהם קנין גמור שהכל הפקר ואינו חשוב כשלו:

רע"ב – (ה) וחיב באחריותו – לשלם לו את תבואתו ואפילו למאן ללא לאין דינא דגרמי שאני הכא דקא עביד מעשה בידים: אין אדם מקדש דבר שאינו שלו – ולא דמי לשאר איסורים שבתורה כגון הגותן חלב ודם בקדירת חבירו או בשל בשר בחלב של חבירו לחוסרו, לשאני כלאים דכתיב בהו (דברים

(ו) האנס שזרע את הפרם ויצא מלפניו, קוצרו אפלו במועד. עד פמה הוא נותן לפועלים. עד שלישי. יתר מפאן, קוצר בדרך ויהולך אפלו לאחור המועד. מאימתי הוא נקרא אנס. משישקע:

בשליש יותר על שכן הראוי, יתן, כדי שיעקור הכלאים מיד. יותר על זה, לא יתן, אלא קוצר כדרכן אף על פי שהכלאים משתהין בכרם. ואית דמפרשי עד שליש ממה ששון פירות הכרם ותבואת השדה יתן לפועלים כדי לעקור הכלאים מיד. יותר משליש שווי פירות הכרם ותבואת הזרע, לא יתן אלא ימתין עד שיקצור כדרכו: מאימתי נקרא אנס – כלומר מאימתי נקרא הכרם על שם האנס להחשב כשלו לאסרו בזריעה: משישקע – שם הבעלים מן הכרם ויקרא על שם הגזון מאותה שעה תהיה הכרם חשובה כשלו ויקדש כל מה שיזרע בה:

רע"ב – (ו) האנס – שגזל כרם זרעו: ויאל מלפניו – שחזר הכרם לבעליו כשהוא זרוע: קוצרו אפילו במועד – ואף על פי שאינו דבר האבד שאין אדם אוסר דבר שאינו שלו אף על פי כן מפני מראית העין התירו לקצור במועד שלא יהא נראה כמקיים כלאים בכרם, אי נמי אם הוא ירא שמא יוסיף מאתים במועד אזו הוא דבר האבד דאף על גב דהאנס לא אסרן לאין אדם אוסר דבר שאינו שלו מכל מקום אם הוסיפו מאתים לאחר שחזרה לבעלים קידש ללא גרע מלכשאחזור אלקטנו או סיערתו הרוח לפניו לתנן לעיל שקידש: עד שליש – אית דמפרשי עד שליש בשכר הפועלים שאם לא מצא פועלים אלא

חק לישראל – פרשת אמור יום א'

(ז) הָרוּחַ שֶׁעֲלֵעֵלָה אֶת הַגִּפְנִים עַל גְּבֵי תְבוּאָה, יִגְדֵר מִיָּד. אִם אָדְעוּ אֲנִים, מִתֵּר. תְּבוּאָתוֹ שֶׁהֵיְתָה נוֹטָה תַּחַת הַגִּפְנוֹ, וְכֵן בַּיָּרֵק, מִחֲזִיר וְאִינוּ מִקְדָּשׁ. מֵאִמְתִּי תְבוּאָה מִתְקַדְּשֶׁת. מִשְׁתַּשְּׂרִישׁ. וְעֵנְבִים, מִשְׁיַעֲשׂוּ כְּפֹל הַלֶּבֶן. תְּבוּאָה שִׁיבְשָׂה כָּל צֶרֶפָה וְעֵנְבִים שֶׁבְשָׁלוּ כָּל צֶרֶפֶן, אֵין מִתְקַדְּשׁוֹת:

וענינים שנתעשו כפול הלבן וזרע צלזן תבואה או ירק ולקט הזרע קודם שישריש או קודם שיביא שליט למאן דגרים משתשליט הרי זה לא קידש: תבואה שיבשה כל לרכה וענבים שבשלו כל לרכן – ונטע גפן צלזן התבואה שיבשה כל לרכה או זרע צלזן והענבים שבשלו כל לרכן אינן מקדשות לחמר קרא (דברים כג) פן תקדש המלחה הזרע אשר תזרע ותבואת הכרם, אינו מקדש עד שיהיה קם מלאת זרע ותבואת כרם. ותבואה וירק שלא השרישו או שלא הביאו שליט לא הגיעו לכלל מלאת זרע וכן לאחר שיבשו טוב אינן קרויין מלאת זרע. וענבים קודם שיגיעו להיות כפול הלבן או לאחר שבשלו כל לרכן, אינן קרויין תבואת כרם:

רע"ב – (ז) הרוח שעל עלה – שסיערה. רוח סערה מתרומינן רוח עלעלל: יגדור – כמו גודר בתמרים כלומר יחתוך וילקוט: וכן בירק: [הנוטה] תחת הגפן: יחזיר – התבואה והירק למקומו, ואינו מקדש – אם לא החזיר אינו מקדש דהא לתנן לעיל תחת הגפן אוסר ומקדש היינו כשעיקר התבואה תחת הגפן אבל כשעיקר התבואה עומדת חוץ לגפן ונוטה תחת הגפן אינו מקדש: משתשריש – משעה שיתפשטו שרשים בקרקע. ואית דגרסי משתשליט כלומר משתביא שליט דרחמנא אמר (שם) ותבואת הכרם ופחות משליט לא מקרי תבואה: וענבים משיעשו כפול הלבן – שאם זרע תבואה או ירק בכרם שלא הגיעו ענביו להיות כפול הלבן ועקר הזרע קודם שיגיעו הענבים להיות כפול הרי זה לא קידש

(ח) עֵצִיץ נְקֹוֹב מִקְדָּשׁ בַּפֶּרֶם, וְשֵׂאִינוּ נְקֹוֹב אֵינוּ מִקְדָּשׁ. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר, זֶה זֶה אוֹסְרִין וְלֹא מִקְדָּשִׁין. הַפְּעֵבִיר עֵצִיץ נְקֹוֹב בַּפֶּרֶם, אִם הוֹסִיף בְּמֵאֲתָיִם, אָסוּר:

והעבירו בכרם שיש בו ענבים כפול הלבן ולא הניחו בארץ אלא העבירו תחת הגפנים בצלזל אם הוסיפו הזרעים בדרכ העצרתו חלק ממאחתיים על מה שהיו תחילה אסור הזרע שבעליץ אבל הגפנים לא קדשו כיון שלא הניחו בקרקע ולעיל צפרק כרם שחרב פירשנו כיצד רואין אם הוסיף אחד ממאחתיים:

רע"ב – (ח) עליץ נקוב – שיש בו נקב כדי שורש קטן וזרע בתוכו: מקדש בכרם – אם הניחו בכרם או בארבע אמות של עצודת הכרם מקדש כאילו זרע בארץ: אוסרין ולא מקדשין – לא יביא זרע לתוכו לכתחילה ואם הביא לא קידש דלא הוי כזרע בארץ. ואין הלכה כר' שמעון: המעביר עליץ נקוב בכרם – עליץ נקוב שיש בו תבואה שהביאה שליט

גמרא – ברכות דף לא' ע"א

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעולם הזה שנאמר אז ימלא שחוק פינו ולשונונו רנה אימתי בזמן שיאמרו בגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה אמרו עליו על ריש לקיש שמימיו לא מלא שחוק פיו בעולם הזה מכי שמעה מרבי יוחנן רביה: תנו רבנן אין

חק לישראל – פרשת אמור יום א'

עומדין להתפלל לא מתוך דין ולא מתוך דבר הלכה אלא מתוך הלכה פסוקה והיכי דמי הלכה פסוקה אמר אב"י כי הא דרבי זירא דאמר רבי זירא בנות ישראל החמירו על עצמן שאפילו רואות טיפת דם כחרדל יושבת עליה שבעה נקיים.

תנו רבנן אין עומדין להתפלל לא מתוך עצבות ולא מתוך עצלות ולא מתוך שחוק ולא מתוך שיחה ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך דברים בטלים אלא מתוך שמחה של מצוה וכן לא יפטר אדם מחברו לא מתוך שיחה ולא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך דברים בטלים אלא מתוך דבר הלכה שכן מצינו בנביאים הראשונים שסיימו דבריהם בדברי שבח ותנחומים וכן תנא מרי בר בריה דרב הונא בריה דרבי ירמיה בר אבא אל יפטר אדם מחבירו אלא מתוך דבר הלכה שמתוך כך זוכרהו:

רש"י על הגמרא

– חילוף של כובד ראש, מתוך זכות לב ועתק: אלא מתוך שמחה – כגון זכרי תנחומים של תורה כגון סמוך לגאולת מצרים, או סמוך לתהלה לדוד שהוא של שבח ותנחומין, כגון רצון יראיו יעשה, שומר ה' את כל אוהביו, וכגון מקראות הסדורות בתפלת ערבית כי לא יטוש ה' את עמו, וכיוצא בהן:

הלכה פסוקה – שאינה לריכה עיון, שלא יהא מהרהר בה בתפלתו: יושבת עליה שבעה נקיים – לצד מאותו יום שפוסקת, והתורה לא הצריכה שבעה נקיים אלא לזבה, שנאמר ואם טהרה מזובה, ואין זבה אלא הרואה שלשה ימים רצופין בתוך אחד עשר יום שזין נדה לנדה: שיחה – ליננות: מתוך קלות ראש

זוהר – אמור דף פח' ע"א

תא חזי, בשעתא דבר נש קאים למיחה להווא עלמא, והוא בבי מרעיה, אתיין עליה ג' שלוחין, וחקמי תמן, מה דלא יכיל בר נש למחמי בד איהו בהאי עלמא. וההוא יומא, יומא דדינא עלאה הוא, דמלכא בעי פקדונא דיליה. זכאה ההוא בר נש, דפקדוניה אתיב למלכא כמה דאתייהיב ליה בגויה. אי ההוא פקדונא אתטנף בטנופי גופא, מה יימא למארי פקדונא:

זקף עיניו, וחקמי למלאך הפנות קאים קמיה, וסייפיה שליפא בידיה, קסטר בקטרין, בקוטמא דההוא בר נש. ולית לה לנפשא קשיו בכלא, כפדישו דילה מן גופא. ובר נש לא מית, עד דחקמי לשכינתא, ומגו סגיאות תיאובתא דשכינתא, נפשא נפקת (דף פ"ח ע"ב) לקבלא לשכינתא:

בתר דנפקא, מאן איהי נפשא דאתדבק בה (ס"א ותתקבל) ויקבל בגופא (ס"א בגווה) והא אוקמוה להני מלי. בתר דנפקא נפשא מן גופא, ואשתאר גופא בלא רוחא, אסיר למשבק ליה בלא קבורתא, דכתיב, (דברים כא) לא תלין נבלתו על העץ כי קבר תקברנו ביום ההוא. בגין דמיתא דישתהי כ"ד שעות, דאינון יומם ולילה, בלא קבורתא, יהיב חלישותא בשייפוי דרתיכא,

חק לישראל – פרשת אמור יום א'

ומעפב עבידתא דקודשא בריה הוא מלמעבד דאפטר דקודשא בריה הוא גזר עליה, בגין למיתיה בגלגולא אחרא, מיד בההוא יומא דאתפטר, לאוטבא ליה. וכל זמנא דלא אתקבר גופא, נשמתא לאו עאלת קמי קודשא בריה הוא, ולא יכלא למהוי בגופא אחרא, בגלגולא תננינא, דלא יהבין לנשמתא גופא אחרא, עד דיתקבר קדמאה. ודא דמי לבר נש דמיתת אתתיה, לא אתחזי ליה, למיסב אתתא אחרא, עד דקביר לקדמיתא, ובגין דא אמרה אורייתא, לא תלין נבלתו על העץ:

דבר אחר, כד אתפטר נשמתא מן גופא, ובעיא למיזל ליההוא עלמא, לא תיעול ליההוא עלמא, עד דיהבין לה גופא אחרא מנהורא, ולבתר יכלא למיעל. ומאליהו תנדע, דהוה ליה תרין גופין, חד דביה אתחזי לתתא לבני נשא, וחד דביה אתחזי לעילא, בין מלאכין עלאין קדישין. וכל כמה דגופא לא אתקבר, צערא הוא לנשמתא, ורוח מסאבא אודמן לשרייה עלוי, ולסאבא ליההוא גופא:

ובגין דההוא רוח מסאבא, אודמן, לא לבעי ליה לאיניש, למיבת ההוא גופא ליליא חד, בגין דרוח מסאבא אשתכח בליליא, ואשתטח בכל ארעא, לאשכחא גופא בלא נפשא, לסאבא ליה, ואסתאב יתיר, ועל דא אזהר לכהני ואמר, לנפש לא יטמא בעמיו, בגין דאינון קדישין לא ישרי עליהו רוח מסאבא, ולא יסתאבון:

הלכה – הרמב"ם הלכות תפילה פרק ג'

(א) תפלת השחר מצותה שיתחיל להתפלל עם הנץ החמה וזמנה עד סוף שעה רביעית שהיא שלישית היום ואם עבר או טעה והתפלל אחר ארבע עד חצות היום יצא ידי חובת תפלה אבל לא יצא ידי חובת תפלה בזמנה שכשם שתפלה מצוה מן התורה כך מצוה מדבריהם להתפלל אותה בזמנה כמו שתקנו לנו חכמים ונביאים:

(ב) כבר אמרנו שתפלת המנחה כנגד תמיד של בין הערבים תקנו זמנה ולפי שהיה התמיד קרב בכל יום בתשע שעות ומחצה תקנו זמנה מתשע שעות ומחצה והיא הנקראת מנחה קטנה ולפי שבערב הפסח שחל להיות בערב שבת היו שוחטין את התמיד בשש שעות ומחצה אמרו שהמתפלל מאחר שש שעות ומחצה יצא ומשהגיע זמן זה הגיע זמן חיובה וזו היא הנקראת מנחה גדולה:

לע"נ

זאב וזיים בן שרה, משה דוד בן סוזנה מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סוזנה מלכה בת שמואלה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.